

Till

Statsrådet och chefen för budgetdepartementet

STOCKHOLM
1977-12-09

Dnr 4592/1977

Mervärdeskatteutredningens betänkande (Ds B 1977:6)
Översyn av mervärdeskatten, Del III: Redovisningsskyldighet m m

Finansieringsföretagens Förening har genom remiss den 26 augusti 1977 beretts tillfälle att avge Yttrande över mervärdeskatteutredningens rubr. betänkande. Med anledning härav får föreningen anföra följande.

Förslaget om ett mera enhetligt, till bokföringen närmare knutet redovisningssystem för mervärdeskatten innebär i sina huvudlinjer en påtaglig förbättring av nuvarande ordning i många avseenden. Samordningen med de krav som den nya bokföringslagen ställer på företagens redovisning är av värde. Likformighet på mervärdeskattens område är även från kreditgivares synpunkt en fördel. Finansieringsföretagens Förening tillstyrker i princip den föreslagna nyordningen, men föreslår att vissa modifikationer övervägs.

1. Avbetalningsköp

Att avdragsrätten för skattskyldiga avbetalningsköpare inträder i en för alla gemensam ordning är en mycket angelägen reform. Det finns inget att invända mot att redovisningsskyldighet och avdragsrätt inträder i takt med avbetalningarna. Det måste dock liksom nu vara själva betalningarna (eller bokföringen av dem), som är den utlösande faktorn. En koppling till förfallotiderna, som utredningen tänkt sig, torde stöta på oöverstigligen, praktiska svårigheter utan att medföra några särskilda fördelar.

Som utredningen mycket riktigt konstaterar, medför den även i fortsättningen successiva beskattningen av avbetalningsköp en oförändrad likviditetssituation för avbetalningssäljaren eller t o m förbättrad, om han nu tillämpar faktureringsmetoden. "Därmed uppnås fullständig neutralitet i beskattningen av avbetalningshandeln utan att likviditeten försämras för någon skattskyldig säljare."

En motsvarighet till andra länders kontantredovisning av skatt på försäljning till konsument avvisas av utredningen som obehövlig i Sverige, bl a med hänvisning till den föreslagna särbehandlingen av köp, för vilka avbetalningsköplagen gäller. Sedan riksdagen 1977-11-23 antagit konsumentkreditlagen, som bl a syftar till att reglera avbetalningskrediter till konsumenter i annan ordning, bör det vara självklart att det föreslagna stadgandet i 5a § kompletteras med hänvisning även till denna lag.

Utan sådan komplettering skulle mervärdeskattelagen komma att verka rakt emot konsumentkreditlagens syfte med kreditgivning med eventuell återtaganderätt, men utan avbetalningsköplagens äganderättsförbehåll.

2. Andra kreditformer

Utredningens förslag att lätta likviditetspåfrestningarna för andra än avbetalningssäljare genom övergångsvis utsträckt tid för deklaration är en tilltalande lösning i och för sig. Det torde dock finnas kategorier av säljare, som trots detta kan ställas inför allvarliga likviditetsproblem. Man får inte glömma, att de har varit i sin goda rätt att anpassa sig efter gällande regler. Det är då rimligt, att övergången till nya regler sker med vederbörlig hänsyn till deras förhållanden.

Möjligen krävs det mer ingående studier av kreditgivningsförhållandena inom olika branscher och grupper, än vad som stått utredningen till buds, för att åstadkomma en gradvis åtstramning, som relativt sett träffar de skattskyldiga rättvist.

3. Uthyrning av fastighet

Föreningen ansluter sig oreserverat till utredningens förslag. I samband därmed finns dock ett starkt önskemål om att leasing av byggnad även i nedan beskriven ordning på lämpligt sätt möjliggöres.

Bland såväl leasingföretag som deras kunder finns intresse för hundraprocentig finansiering av nybyggnader genom leasingförfarande. De föreslagna bestämmelserna synes i sådant fall förutsätta, att leasingföretaget såsom byggherre förvärvar byggnaden.

Emellertid kan det från flera viktiga synpunkter vara lämpligast, att den blivande leasetagaren själv, som stadigvarande skall använda byggnaden i sin verksamhet, ikläder sig ansvaret för uppförandet och överlåter byggnaden till leasingföretaget omedelbart efter färdigställandet. Möjligen kan leasetagarens rätt till avdrag för ingående skatt på uppförandet härigenom kunna ifrågasättas, nämligen om byggnaden anses uppförd i syfte att försäljas och inte, som i verkligheten är fallet, för att stadigvarande brukas i verksamheten, ehuru i annans ägo. Leasetagarens försäljning av byggnaden kommer ju inte till stånd utan att han genom leasingavtalet tillförsäkrar sig det stadigvarande bruk av byggnad som varit syftet med dess uppförande. Ser man igenom försäljningstransaktionen, utgör ju denna endast ett led i ett speciellt finansieringsarrangemang.

Gäller det en byggnad på ofri grund, kan man utgå från att leasingavtalet kommer att vara tidsbegränsat och att försäljningsavtalet kommer att innehålla villkor om återköp av byggnaden. För sådana leasingbolag,

som är dotterbolag till banker, är förvärv av fast egendom inte tillåten, och i deras verksamheter kan därför endast leasing av byggnader på ofri grund komma i fråga.

Frågan om byggherrens/leasetagarens avdragsrätt i dessa fall har prövats i Norge, varvid Skattedirektoratet i Oslo bedömt det avsedda, stadigvarande bruket av byggnaden som avgörande, varigenom alltså avdragsrätt i motsvarande situation förelegat.

Föreningen finner det mycket angeläget, att avdragsrätten i dessa fall kan föras vidare till leasingföretagen på samma sätt, som om det hade gällt förvärv av "egenregibyggen" eller förvärv från någon som tidigare varit skattskyldig för skattepliktig uthyrning.

4. Begagnade varor

Föreningen tillstyrker utredningens förslag i vad det gäller begagnade varor i allmänhet. Inskränkningen till varor för yrkesmässig återförsäljning synes dock obehövlig. Det saknas, såvitt man kan se, skäl att utesluta varor för yrkesmässig uthyrning eller anläggningstillgångar.

Vid inbytestransaktioner förekommer att inbytesvarorna skall skrotas i stället för att säljas. Inbytesvarans angivna värde kan i sådant fall framstå som fiktivt - det har mera karaktären av en rabatt, som utan vidare bör avräknas från den nya varans beskattningsvärde. Med tanke på de stränga krav på dokumentation, som bör vara förknippade med den s k fiktiva avdragsrätten, och för att förebygga tveksamheter om rätta förhållandet, är det lämpligare att även i dessa fall tillämpa samma teknik som för varor för återförsäljning. Det omständligare förfarande, som härigenom framtvingas, kan medverka till att sådana rabatter hellre lämnas öppet än under täckmantel av inbytestransaktioner.

Syftesbeskattning bör undvikas där så kan ske. Rätten till avdrag för "fiktiv" skatt bör kunna få gälla alla förvärv av varor för verksamhet som medför skattskyldighet. Frågor om avdragsrätt bör inte onödigtvis kompliceras, eftersom detta medför risker för oavsiktliga fel. Att borttaga begränsningen till varor för återförsäljning torde få ringa materiell betydelse.

Angeläget är också, att kommissionär för icke skattskyldig säljare på motsvarande sätt skall kunna tillgodoräkna sig avdrag för ingående skatt. Det uppkommer annars egendomliga effekter, när privatpersoner lämnar in varor för försäljning i kommission hos en detaljhandlare. Avsaknad av avdragsrätt kommer säkert att framtvinga en annan och ny sorts omständliga konstruktioner i stället för dem utredningen velat undanröja på konsumentkapitalvaruområdet.

5. Koncerner

Föreningen förutsätter, att den föreslagna bestämmelsen om överföring av avdragsrätt inom koncern, omfattar även sådana tjänster som inkassering och factoring. Om så är fallet tillstyrkes förslaget.

6. Avdrag för ingående skatt på leasing av personbil

Sedd mot bakgrund av de särskilda reglerna om bilar som är anläggningstillgångar, kan den föreslagna, schablonmässiga inskränkningen i avdragsrätten förefalla

rimlig och rättvis. Detta förutsätter emellertid, att de redan existerande reglerna träffar någorlunda rätt. Enligt föreningens bedömning är detta sannolikt inte fallet.

Leasingföretagen, vilkas uttalade ändamål det är att betjäna företagen med finansiering, tecknar i regel inte avtal utan att ha prövat, att verksamheten har behov av leasingbil. Deras bestämda intryck är, att det genomsnittliga privatbruket väsentligt understiger de 60 %, som i den föreslagna schablonregeln förutsätts motsvara anskaffningskostnadens andel i leasinghyran.

I samma mån som beskattningen träffar en större andel av totalkostnaden, än som faller på det privata bruket av en bil, uppkommer givetvis en kumulativ skatteeffekt hos det skattskyldiga företaget. Särskilt stötande är detta i fråga om paketbilar, verkstadsvagnar och andra fordon, som aldrig används privat eller inte ens kan användas för privat bruk. Härtill kommer, att avdragsförbudet uppenbarligen ofta överträtts av misstag av de skattskyldiga.

Enligt föreningens mening bör privatbruk av tjänstebil helt och hållet beskattas som personalförmån och inte vara föremål för mervärdeskatt, i synnerhet som avdragsrätt föreligger för skatt på andra slags anskaffningar för "oblandat" personaländamål i skattepliktiga verksamheter.

Strävan efter likformighet är inte skäl nog att öka på den kumulativa effekten och införa en ytterligare komplikation på avdragsvidan. Föreningen kan därför inte tillstyrka förslaget. Om det ändå genomförs, bör procenttalet baseras på det verkliga sannolika tjänstebudet och sättas högre.

7. Ränta

Föreningen tillstyrker livligt utredningens förslag. Det har länge framstått som oegentligt, att ränta skall inräknas i beskattningsvärdet.

Att avbetalningstillägg även fortsättningsvis skall ingå i beskattningsvärdet, är väl motiverat, om därmed avses en prisförhöjning som betingas av ett avbetalningsköp. Såväl språkligt som sakligt är emellertid gränserna mellan avbetalningstillägg och andra kreditkostnader betänkligt flytande, och man kan befara vissa tolkningssvårigheter. Ofta används inte ordet avbetalningstillägg. Ibland åsyftas därmed hela kredittillägget, inklusive ränta. I vissa fall utgöres det egentliga avbetalningstillägget av s k rak ränta.

Enligt 2 § konsumentkreditlagen avses med kreditkostnad "det sammanlagda beloppet av alla räntor, tillägg och andra kostnader som konsumenten har att erlagga med anledning av krediten" och med effektiv ränta "kreditkostnaden angiven som en årlig ränta beräknad på kreditbeloppet, i förekommande fall under hänsynstagande till att delbetalningar skall göras under den löpande kredittiden".

Mot bakgrund av dessa definitioner kan det vara svårt för en skattskyldig att bestämma beskattningsvärdet enligt mervärdeskattelagen på rätt sätt. Föreningen yrkar att med ränta bör likställas kreditkostnad och avbetalningstillägg.

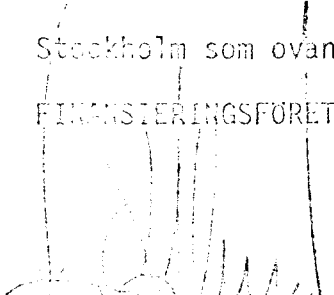
Slutligen vill föreningen rikta uppmärksamheten på behovet av annan övergångsbestämmelse för ändringen av andra stycket anvisningarna till 14 §. Om avtal som tecknas kort innan ändringen träder i kraft träffas av skatt på ränta som belöper på lång tid efter ikraftträdandet, kan allvarliga störningar inträda i konsumentkredithandel.

8. Ikraftträdande

I avslutning till det nyss sagda vill föreningen understryka vad utredningen uttalat om det angelägna i att de materiella ändringsförslagen genomförs utan längre dröjsmål, sedan förslagen redan för mer än ett kvartal sedan nått offentligheten. Önskvärt vore, att detta kunde ske redan den 1 mars 1978.

Stockholm som ovan.

FINANSIERINGSFÖRETAGENS FÖRENING


/Lars-Olof Edlund/
Ordförande


/Tom Ekelund/
Sekreterare